

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับระดับความโปร่งใส
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น*

**An Analysis of the Relationships Between Variables Attributes
and Transparency of Local Administrative Organizations
in Khon Kaen Province**

นันทนัช สำราญจิตร และกริชวาท ลอว์วิชชินทร์
Nantanat Samranjit and Grichawat Lowatcharin
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Khon Kaen University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: fang_fif@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับความโปร่งใสของ อปท. ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กลุ่มตัวอย่าง คือ เทศบาลตำบล จำนวน 77 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 140 แห่ง รวมทั้งสิ้น 217 แห่ง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อพิจารณาลักษณะของข้อมูลทั่วไปและสถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรต้น คือ 1) ประเภทหน่วยงาน 2) ขนาดพื้นที่ 3) จำนวนประชากร 4) งบประมาณรายรับ 5) จำนวนบุคลากร และ 6) ภาวะผู้นำ และตัวแปรตาม คือ ระดับความโปร่งใสของ อปท.

ผลการวิจัยพบว่า อปท. ในกลุ่มตัวอย่างมีขนาดพื้นที่เฉลี่ย 46.4 ตารางกิโลเมตร มีประชากรเฉลี่ย 7,024 คน งบประมาณรายรับประจำปีเฉลี่ย 59.7 ล้านบาท จำนวนบุคลากรเฉลี่ย 43 คน คะแนนภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยเฉลี่ย 93.20 คะแนน และดัชนีความโปร่งใสโดยเฉลี่ย 82.05 คะแนน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์กรกับระดับความโปร่งใสของ อปท. พบว่า ลักษณะขององค์กรด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์แบบแปรผันตรงกับระดับความโปร่งใสของ อปท. อย่างมีนัยสำคัญ

*ได้รับบทความ: 19 ธันวาคม 2562; แก้ไขบทความ: 20 พฤษภาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 4 มิถุนายน 2563

ทางสถิติ ในขณะที่ตัวแปรต้นอื่นไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความโปร่งใสแต่อย่างใด ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าหากรัฐบาลต้องการส่งเสริมให้ อปท. มีการบริหารงานอย่างโปร่งใสมากขึ้น จะต้องให้ความสำคัญแก่การปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และเจตจำนงของผู้บริหารท้องถิ่นเป็นหลัก

คำสำคัญ: ความโปร่งใส; ลักษณะขององค์กร

Abstract

Transparency is a major principle that local administrative organizations (LAOs) need to uphold and apply in their administration and provision of public services. The current study aimed to examine the relationships between a group of variables LAOs' transparency levels. The authors employed a quasi-experimental design by analyzing secondary data obtained from the Integrity and Transparency Assessment Report for the Fiscal Year 2017. The sample was 217 LAOs in Khon Kaen Province, comprising 77 subdistrict municipalities and 140 subdistrict administrative organizations (SAOs). The authors employed descriptive and inferential statistics to analyze the independent variables—i.e. organizational types, total area, population, total revenues, number of employees, and leadership and the dependent variable, i.e. transparency level.

Findings reveal that: the sample has the average total area of 46.4 square kilometers, average total population of 7,024 people, average total revenue of 59.7 million-baht, average total employees of 43 people, average leadership score of 93.20 points, and average transparency score of 82.05 points. Findings from inferential statistics reveal that leadership has a statically-significant positive relationship with LAOs' transparency level while other independent variables do not have any relationship with transparency level. This finding implies that, in order to promote and strengthen transparency among LAOs, the government should place its emphasis on transforming the attitude and determination of local chief executives and mayors.

Keywords: Transparency; Variables Attributes

1. บทนำ

ปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าประเทศไทยของเรา จะให้ความสนใจกับเรื่องความโปร่งใสเป็นอย่างมาก เนื่องจากในอดีตภาคราชการถือเป็นกลไกหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอยู่เพราะหลาย ๆ ปีที่ผ่านมา ภาคราชการอ่อนแอลงอย่างเห็นได้ชัดและมีปัญหาในการปรับตัวหลายด้าน เช่น ระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร และระบบการให้ผลตอบแทน ความอ่อนแอดังกล่าว ทำให้ภาคราชการไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ความอ่อนแอของระบบแล้ว การทุจริตคอร์รัปชันยังเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่อุดรั้งไม่ให้ภาคราชการสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทำให้ต้องมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความโปร่งใส เพื่อจะทราบถึงระดับความโปร่งใสของในองค์กรจะได้นำไปแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ถือเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดประชาชนทุกพื้นที่ทุกภูมิภาค มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นั้นๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ดังนั้น ท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกคน การบริการสาธารณะถือเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของท้องถิ่น ซึ่งสามารถแบ่งงานออกเป็นหลายส่วน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การบริการน้ำประปา ไฟฟ้าและถนนต้องทั่วถึงชุมชน ด้านคุณภาพชีวิต เช่น การดูแลเด็กและเยาวชน สนับสนุนด้านการศึกษาช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้พิการ ในขณะที่เดียวกันเมื่อ

ประชาชนมีความเดือดร้อน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาให้อย่างทันท่วงที

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ซึ่งรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างมาก เพราะคุณธรรมและความโปร่งใสเป็นตัวสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนผู้รับบริการ ฉะนั้น เพื่อให้ทราบถึงคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดขอนแก่น จึงได้มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งออกเป็น 217 แห่ง จำแนกออกเป็นเทศบาล 77 แห่ง และองค์กรบริหารส่วนตำบล 140 แห่ง การประเมิน ITA นี้จะอิงหลักของธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของภาครัฐ (Good Governance) จะประกอบด้วย 5 ดัชนี ได้แก่ ดัชนีความโปร่งใส ดัชนีความรับผิดชอบ ดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร และดัชนีคุณธรรมในการทำงานของหน่วยงาน แต่ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหัวข้อ “ดัชนีความโปร่งใส” เท่านั้น (Wongthanawas, et al., 2017) เพราะเป็นดัชนีที่บ่งบอกได้ถึงประสิทธิภาพการบริหารดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีหลักธรรมศีลธรรมและผลประโยชน์ของสาธารณะ รวมทั้งประเทศไทยยัง

มีปัญหาในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจเกี่ยวกับลักษณะขององค์กรกับระดับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ศึกษาจะวิเคราะห์เปรียบเทียบจากข้อมูลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดขอนแก่น ว่าลักษณะขององค์กรจะมีความสัมพันธ์กับระดับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากน้อยเพียงใดหรือไม่ถ้าองค์กรยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็สามารถนำข้อมูลไปแก้ไขในองค์กรเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระดับความโปร่งใสในการปฏิบัติงานขององค์กรสนองต่อความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับระดับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น กับตัวแปรต้นด้านลักษณะขององค์กร โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ตำราเอกสารต่างๆ และผลโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (Integrity and Transparency Assessment-ITA) ขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 217 แห่ง จำแนกเป็นเทศบาล 77 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 140 แห่ง เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะเทศบาลตำบลกับองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเภทอื่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง มีจำนวนรวมเพียง 5 แห่งเท่านั้น

ตัวแปรตาม คือ ความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรต้นที่นำมาวิเคราะห์ คือ ลักษณะขององค์กร ได้แก่ 1) ประเภทหน่วยงาน (เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล) 2) ขนาดพื้นที่ 3) จำนวนประชากร 4) งบประมาณรายรับ 5) จำนวนบุคลากร และ 6) ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน)

ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อพิจารณาลักษณะของข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ตัวแปรต้น ทั้ง 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) ประเภทหน่วยงาน 2) ขนาดพื้นที่ 3) จำนวนประชากร 4) งบประมาณรายรับ 5) จำนวน

บุคลากร และ 6) ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) ซึ่งวัดจากผลประเมินเจตจำนงสุจริตในการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ตัวแปรตาม คือ ระดับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน คือ สหสัมพันธ์พอยท์ไบเซเรียล (Point Biserial Correlation Coefficients) ซึ่งเหมาะสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) กับตัวแปรที่มีมาตรวัดนามบัญญัติกับมาตรวัดอัตราส่วน และสถิติสหสัมพันธ์ของเพียสัน (Pearson's Product

Moment Correlation Coefficient) ซึ่งเหมาะสำหรับตัวแปรมาตรวัดอัตราส่วน โดยทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นประเภทขององค์กร เมืองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 140 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 64.5 มีเทศบาลตำบลจำนวน 77 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.5 ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทขององค์กรเทศบาลตำบล	77	35.5
องค์การบริหารส่วนตำบล	140	64.5

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาขนาดพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมเฉลี่ย 46.3582 ตารางกิโลเมตร มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 33.80 จำนวนประชากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมเฉลี่ย 7,024.0783 คน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3,768 งบประมาณรายรับประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย 59,719, 593.52 บาท มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 43,678, 814.82 จำนวนบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย 43.42 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 27.92 ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัดจากเจตจำนงสุจริตในการบริหาร

งานซึ่งเป็นตัวชี้วัดย่อยในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติในการบริหารงานของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องมีจิตสำนึกในการบริหารงานอย่างมีคุณธรรม และมุ่งนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินงานตามภารกิจด้วยความโปร่งใส และปราศจากการทุจริต โดยการแสดงเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ว่าจะบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความสำคัญกับการบริหารงานอย่างมีคุณธรรม และพร้อมที่จะรับผิดชอบหากเกิดความไม่เป็นธรรมหรือการทุจริตขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่

และสาธารณชนเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 93.19 คะแนน โดยมีส่วนเบี่ยง

เบนมาตรฐานเท่ากับ 8.71 ดัชนีความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.05 คะแนน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.67 ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะขององค์กร

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ขนาดพื้นที่	1.13	309.79	46.36	33.80
จำนวนประชากร	1,627	39,590	7,024.08	3,768.56
งบประมาณรายรับประจำปี	601,338.43	391,251,962.98	59,719,593.52	43,678,814.82
จำนวนบุคลากร	13	345	43.42	27.92
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน)	45.75	99.50	93.19	8.71
ดัชนีความโปร่งใส	49.16	98.29	82.05	9.67

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์กรกับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประเภทองค์กร (เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล) ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร งบประมาณรายรับ และจำนวนบุคลากร กับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น พบว่า ทั้ง 5 ด้านมีค่า Sig. มากกว่า .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) หมายความว่า ลักษณะองค์กรด้านประเภทองค์กร (เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล) ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร งบประมาณรายรับ และจำนวนบุคลากร

ไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ส่วนผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) กับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น พบว่า ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) มีค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 ตามที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ลักษณะองค์กรด้านภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในทิศทาง

เดียวกันในระดับต่ำมาก กล่าวคือ เมื่อองค์กร มีภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) มากขึ้น จะมีความโปร่งใสขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นในระดับต่ำมาก ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) กับความ โปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ลักษณะองค์กร	ความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
	สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	Sig.	ทิศทาง	ระดับความ สัมพันธ์
ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน)	$r = .230^{**}$.001	เดียวกัน	ต่ำมาก

* $p < .05$, ** $p < .01$

r = Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

5. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยลักษณะองค์กรกับระดับ ความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่จังหวัดขอนแก่น สามารถอภิปรายผลการ ศึกษาได้ดังนี้

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะขององค์กรกับความโปร่งใสขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นพบว่า ลักษณะองค์กรด้านภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตใน การบริหารงาน) มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใส ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัด ขอนแก่น ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อองค์กร มีภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) มากขึ้น จะมีความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นด้วย อธิบายได้ว่า ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) คือพฤติกรรม และทัศนคติในการบริหารงานของผู้บริหารที่จะ ต้องมีจิตสำนึกในการบริหารงานอย่างมีคุณธรรม

และมีธรรมาภิบาล มุ่งนำองค์กรให้ดำเนินงานด้วย ความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตโดยการแสดง เจตนาธรรมที่แน่วแน่ว่าจะบริหารงานด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ประเสริฐ (Prasoet, 2014 : 85-91) ที่ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า นายกองค้การบริหารส่วน ตำบลคลองสาม และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานใน องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองสาม ทุกคนสามารถ อธิบายถึงความหมายของหลักธรรมาภิบาลและ สามารถยกตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลเป็น อย่างดี ส่งผลกระทบในด้านบวกในการนำหลัก ธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานขององค์กร บริหารส่วนตำบลคลองสาม ซึ่งหมายความว่า ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) มีผล ต่อการประพฤติปฏิบัติ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

งานในองค์กรรวมถึงวัฒนธรรมองค์กรหากบุคลากรในองค์กรทุกคน ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีภาวะผู้นำ ก็ย่อมมีสติที่จะคำนึงถึงหลักธรรมและศีลธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการบริหารงาน ซึ่งจะส่งผลให้ระดับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมชนสมุทรศาสตร์แห่งประเทศไทย จำกัด ตามที่วรชัย สิงห์ฤกษ์ และประสพชัย พสุนนท์) (Singharoek and Phasunon, 2016 : 67-76) พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมชนสมุทรศาสตร์แห่งประเทศไทย จำกัด นั้นแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) คือหนึ่งในหัวใจหลักสำคัญในการดำเนินภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สำเร็จได้ตามเป้าประสงค์ตามที่องค์กรตั้งไว้ รวมถึงการพัฒนาในระดับความโปร่งใสขององค์กรให้สูงขึ้น สร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจให้กับประชาชนผู้รับบริการสำหรับลักษณะองค์กรด้านประเภทองค์กร (เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล) ด้านขนาดพื้นที่ ด้านจำนวนประชากร ด้านงบประมาณรายรับ และด้านจำนวนบุคลากรพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น หมายความว่า ระดับความโปร่งใสไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะองค์กรด้านประเภทองค์กร (เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล) ด้านขนาดพื้นที่

ด้านจำนวนประชากร ด้านงบประมาณรายรับและด้านจำนวนบุคลากร ซึ่งอธิบายได้ตามดัชนีความโปร่งใส (Transparency Index) ของรายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (Integrity and Transparency Assessment - ITA) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กล่าวคือ ดัชนีความโปร่งใสจะเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลองค์กร เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารงานต่างๆ การไม่ปกปิดข้อมูล จะสามารถตรวจสอบได้โดยไม่จำกัดการเข้าถึง ซึ่งดัชนีความโปร่งใสแบ่งออกเป็น 2 ตัวชี้วัด คือ 1) ตัวชี้วัดการให้เปิดเผย และเข้าถึงข้อมูล และ 2) ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเห็นได้ว่าระดับความโปร่งใสไม่มีความสัมพันธ์กันกับลักษณะองค์กรด้านประเภทองค์กร (เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล) ด้านขนาดพื้นที่ ด้านจำนวนประชากร ด้านงบประมาณรายรับและด้านจำนวนบุคลากร

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอแบ่งการนำเสนอข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ 1) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และ 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.1 การยกระดับค่าความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นในเรื่อง

ของภาวะผู้นำเป็นหลัก ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาระดับความโปร่งใสขององค์กร

1.2 พัฒนาระบบความคิดของผู้บริหาร หรือผู้ที่เข้ามาบริหาร ให้มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รวมไปถึงประชาชนผู้มารับบริการ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ผู้บริหารองค์กรควรมีนโยบายในการเสริมสร้างและพัฒนาหลักศีลธรรมคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงลงมาถึงหัวหน้ากลุ่มงาน เพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กรและบุคลากร รวมถึงความไว้วางใจกับผู้รับบริการ

2.2 มีนโยบายที่เกี่ยวกับเรื่องของระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้กับการบริหารงานของผู้บริหารองค์กร รวมไปถึงกระบวนการภายในของการดำเนินภารกิจขององค์กร

2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเน้นนโยบายที่เกี่ยวกับกฎระเบียบ แบบแผนปฏิบัติงาน ให้มีความชัดเจนในเรื่องของบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรม จรรยา ตามความถูกต้องบนพื้นฐานของหลักศีลธรรม

3. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาต่อยอดในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างด้านภาวะผู้นำกับระดับความโปร่งใสขององค์กรในทุกๆ 3-5 ปี เพื่อความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคปัจจุบัน

3.2 ควรศึกษาในเรื่องของการหาความสัมพันธ์ในด้านอื่นๆ ของหลักธรรมาภิบาลเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาเป็น

แนวทางในการประยุกต์ใช้พัฒนากับองค์กรให้มีค่าระดับธรรมาภิบาลที่สูงยิ่งขึ้น

3.3 ควรมีการศึกษาในด้านของงานวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีมุมมองที่แตกต่างออกไป พร้อมกับสามารถใช้ประกอบการอธิบายข้อมูลของสภาพปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้

7. องค์กรความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับระดับความโปร่งใสขององค์กร สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งผลต่อระดับความโปร่งใสขององค์กร คือ ภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) องค์กรใดที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องยึดหลักธรรมาภิบาล โดยหนึ่งในหลักการนั้นคือความโปร่งใส แต่การจะพัฒนายกระดับความโปร่งใสขององค์กร ย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ด้านเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ต้องอาศัยความร่วมมือและร่วมใจของบุคลากรทั้งองค์กร และรวมถึงผู้มารับบริการจากองค์กรหรือประชาชนให้มีส่วนร่วมต่างๆ ด้วย หากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีภาวะผู้นำ (เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน) ซึ่งเป็นพฤติกรรมและทัศนคติที่จะต้องมิจิตสำนึกในการบริหารงานหรือปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมศีลธรรม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งก็ย่อมสามารถยกระดับความโปร่งใสขององค์กรนั้นๆ ได้ หากรัฐบาลต้องการส่งเสริมให้อปท. มีการบริหารงานอย่างโปร่งใสมากขึ้น จะต้องให้ความสำคัญแก่การปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และเจตจำนงของผู้บริหารท้องถิ่นเป็นหลัก

References

- Prasoet, W. (2014). The Administration of Good Governance in Khlong Sam Subdistrict Administrative Organization Khlong Luang District Pathum Thani Province. *Academic Services Journal Prince of Songkla University*, 25(3), 85-91.
- Singharoek, W. and Phasunon, P. (2016). Factors Affecting Good Governance Implementation in the Federation of Savings and Credit Cooperatives of Thailand Limited. *Modern Management Journal*, 14(1), 67-76.
- Wongthanawasu, S., et al. (2017). *Integrity and Transparency Assessment of Local Governments in Khon Kaen*. Khon Kaen : College of Local Administration Khon Kaen University.